

BACHELOR OF ARTS EXAMINATION, 2023

(2nd Year, 3rd Semester)

SANSKRIT (Honours)**COURSE – SKILL ENHANCEMENT****[GROUP A - INDIAN PALAEOGRAPHY AND BASICS OF
MANUSCRIPTOLOGY]**

Time : Two hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

- २। भारतीयहस्तलिखितपुस्कानां बाह्यरूपमधिकृत्य समासत आलोचना कार्या। 5

अथवा

पाण्डुलिपीनां प्रतिकारमूलकं संरक्षणमाश्रित्य कश्चित् निबन्धः क्रियताम्।

- ३। अधोलिखितानां भारतीयपारिभाषिकपर्याया दीयन्ताम्-
exemplar, folium, codex, critical apparatus,
transcription. 5

- ४। अधोलिखितानां वाक्यानां शुद्धत्वाशुद्धत्वे निर्णयेताम्। 5

क) सिद्धमातृकालिपिः कुटिललिपिः इति नाम्ना अपि अभिहिता।

ख) शारदालिपिः दक्षिणभारते उपयुक्ता।

ग) Logos इत्यस्यार्थः पुस्तिका इति।

घ) भारतीयहस्तलिखितपुस्तकेषु प्रमादवशात् वर्जितस्य अंशस्य अन्तर्भावनाथं काकपदचिह्नस्य उपयोगो दृश्यते।

ङ) IPM इति पद्धतिः कीटेभ्यः पुस्तकानां संरक्षणार्थम् उपयुज्यते।

अथवा

अधोलिखितानां पूर्णानि रूपाणि दीयन्ताम्-

MRC, MCPC, MCC, MPC, IGNCA.

- ५। अधोलिखितानां संकेतानां देवनागर्या संख्यया परिणमनं कार्यम्- 5

- खयुगमुनिकुशाके।
- नखतिथौ शकवर्षे।
- शाके सिन्धुग्नबाणेन्दौ।
- रसशून्यसप्तदशशकाब्दे।
- वेदरन्ध्रकलामिते शकराजवर्षे।

अथवा

N.C.C. इत्यधिकृत्य टीका कार्या।

- १। अधोलिखिताः प्रश्नाः समाधेयाः। 1×10=10

क) Chronogram—प्रसङ्गे व्ययशब्देन अब्धिशब्देन च कयोः संख्ययोर्बोधो जायते ?

ख) आदिब्राह्मीलिप्याम् ठ-वर्णस्य ब-वर्णस्य च रूपद्वयं वाक्यमात्रेण वर्ण्यताम्।

ग) ब्राह्मीलिपेः लिखनगतिः कीदृशी भवति ?

घ) Colophon इत्यस्य संस्कृतपर्यायः दीयताम्।

ङ) अशोकाभिलेखेषु उपलब्धायां ब्राह्मीलिप्यां के मौलिकस्वरवर्णाः के च व्यञ्जनवर्णाः न लभ्यन्ते ?

च) पाण्डुलिपिविषये लेखकशब्देन क उच्यते ?

छ) Autograph इति शब्दः हस्तलिखितपुस्तकप्रसङ्गे किं बोधयति ?

ज) उत्तरब्राह्मीलिपिः प्राचीनतरलिपितत्त्वविद्भिः केन नाम्ना अभिहितासीत् ?

झ) हस्तलिखितपुस्तकानां संरक्षणार्थं भारतवर्षे यो जातीय उद्योगः गृहीतस्तस्य संक्षिप्तं नाम उच्यताम्।

ञ) नेपालदेशे का लिपिः उपयुक्ता ?